

Centrale bidrag til videngrundlaget i læreruddannelsen

Det Nationale netværk for bæredygtighed i LU23

Kategori	Mål i fagområdet
<p>Titler (Prioritér 5 til max 10 ressourcer/ centrale bidrag til videngrundlaget pr. kategori)</p>	<p>Da bæredygtighed ikke har selvstændige mål i LU23 bekendtgørelsen, gives i stedet en kort anmeldelse af hver publikation.</p>
<p>Forskning:</p> <p>Evans, N., Stevenson, R. B., Lasen, M., Ferreira, J-A., and Davis, J. (2017). Approaches to embedding sustainability in teacher education: A synthesis of the literature, <i>Teaching and Teacher Education</i>, 63, 405-417.</p> <p>Hickman C, Marks E, Pihkala P, Clayton S, Lewandowski RE, Mayall EE, Wray B, Mellor C, van Susteren L. (2021). Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey. <i>Lancet Planet Health</i>.</p> <p>Kirkegaard, P. O. (2023). Bæredygtig udvikling i læreruddannelse og skole, <i>Studier i læreruddannelse og -profession</i>, 8(1), 5-17.</p>	<p>Målgr.: Undervisere LU23. Artiklen er et peer review studie, der undersøger hvordan bæredygtighed indlejres i læreruddannelsen, hvilket gøres på 4 forskellige måder.</p>

Lysgaard, J. A. og Jørgensen, N. J. (red.) (2020). *Bæredygtighedens pædagogik – forskningsperspektiver og eksempler fra praksis*, 1. udgave, 1. oplag, Frydenlund Academic. ISBN: 978-87-7216-126-6.

Lysgaard, J. Laugesen, M. and Bengtson, S. (2019). *Dark Pedagogy – education, horror and the anthropocene*. Palgrave.

Mogensen, F., & Schnack, K. (2010). The action competence approach and the `new` discourses of education for sustainable development, competence and quality criteria, *Environmental Education Research*, 16(1), 59-74.

Moore, J. (Ed.). (2016). *Anthropocene or Capitalocene*. Kairos.

Morton, T. (2018). *Being ecological*. Penguin Books.

Paulsen, M. (2021). *Cautiousness as a new pedagogical ideal in the Anthropocene*. In Petersen, K. B, Brömssen, K. V., Jacobsen, G. H., Garsdal, J., Paulsen, M and Koefoed, O. (red.) (2021). *Rethinking education in light of global challenges: Scandinavian perspectives on culture, society and the Anthropocene*. Routledge.

Paulsen, M., Jagodzinski, J., & Hawke, S. (red.), (2021). *Challenges for Pedagogy in the Anthropocene Era*. Palgrave Macmillan.

Målgr.: Undervisere LU23 og BA stud. En god oversigtsartikel om bæredygtighedsbegrebets udvikling. UBU kan bl.a. inddeles i OM, FOR samt SOM bæredygtighed.

Målgr.: Undervisere og BA stud. Samle op på HK diskursen bl.a. ift. kompetencebegrebet, og knytter handlekompetence til dannelse og demokrati.

<p>Purvis, B., Mao, Y., and Robinson, D. (2018). Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins, <i>Sustainability Science</i>. ISSN 1862-4065.</p> <p>Robert, K. W., Parris, T. M., and Leiserowitz, A. A. (2005). What is Sustainable Development? Goals, Indicators, Values, and Practice, <i>Environment: Science and Policy for Sustainable Development</i>, 47(3), 8–21.</p> <p>Vare, P. & Scott, W. (2007). Learning for a Change: Exploring the Relationship between Education and Sustainable Development. In: <i>Journal of Education for Sustainable Development</i> (1:2), 191-198.</p> <p>Wals, A. E. J. (2011). Learning Our Way to Sustainability. In: <i>Journal of Education for Sustainable Development</i> (5:2), 177-186.</p> <p>Öhman, Johan (2008), Environmental ethics and democratic responsibility – A pluralistic approach to ESD. In: <i>Values and Democracy in Education for Sustainable Development – contribution from Swedish Research</i>. Johan Öhman (ed.). Forlaget Liber.</p>	<p>Målgr.: Undervisere og BA stud. Har fokus på 4 nøgle Gestalter ifm. transformativ UBU. 1) trans-kulturelle 2) trans-rummelige 3) trans-disciplinære 4) trans-temporale.</p>
<p>Undersøgelser og redegørelser:</p> <p>Ólafur Páll Jónsson, Bragi Guðmundsson, Anne Bergliot Øyehaug, Robert James, Didham, Lili-Ann Wolff, Stefan Bengtsson, Jonas Andreasen Lysgaard, Bryndís Sóley, Gunnarsdóttir, Sólveig María Árnadóttir, Jørgen Rømoen, Marianne Sund, Emelie Cockerell, Paul Plummer and Mathilda Brückner (2021). <i>Mapping Education for Sustainability in the</i></p>	<p>Målgr.: Undervisere og BA stud. Opsummere status på UBU i de nordiske lande indtil 2021, ud fra analyser af styringsdokumenter fra de forskellige lande.</p>

<p><i>Nordic Countries</i>, Nordic Council of Ministers, ISBN 978-92-893-6953-4 (PDF), ISBN 978-92-893-6954-1 (ONLINE)</p> <p>Ruge, D., Johannsen, H. D., Graf, S. T., Kostanjevec, S., Kozina, F. L., Reissmannová, J. S., ... & Vik, F. N. (2022). <i>Sustainable Competences in Higher Education: SustainComp, Erasmus+ Programme Key Action 2: Partnerships for Cooperation: State of the Art Report: a case Study of Four Higher Education Institutions</i>. UCL University College Niels Bohrs Allé.</p> <p>UNESCO (2017). <i>Education for Sustainable Development Goals Learning Objectives</i>, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 7, place de Fontenoy, 75352, Paris 07 SP, France. ISBN 978-92-3-100209-0</p>	<p>Denne rapport om ESD på bachelor niveau HEIs i Danmark, Norge, Tjekkiet og Slovenien er frit tilgængelig på hjemmesiden for Projekt Sustainable Competences in Higher Education.</p> <p>Målgr.: Undervisere og BA stud. UNESCO bud på 8 centrale kompetencer i UBU, samt 3 læringsdomæner: 1) kognitivt 2) socio-emotionelt 3) adfærdsmæssige.</p>
<p>Forskningsformidling/didaktiseret formidling:</p> <p>Biesta, G. (2022). <i>Verdensvendt uddannelse – et perspektiv fra nutiden</i>. Klim.</p> <p>Bubandt, N. (2021). <i>Antropocæn. Historien om verden af i morgen</i>. Djøf Forlag.</p> <p>Garsdal, J. (red.) (2020). <i>Bæredygtighed og bæredygtig udvikling: uddannelse, dannelse og fagdidaktik i skole, erhvervs- og professionsuddannelser</i>. VIA University College.</p> <p>Hermann, S. (2022). <i>En varm tid</i>. Informations Forlag.</p>	<p>Målgr.: Undervisere og studerende. Relativ let læselig intro og uddybning af begrebet Antropocæn. Enkelte kapitler kan læses for sig.</p> <p>Målgr.: Undervisere og studerende. Kapitlerne kan læses for sig. Især Garsdals slutkapitel giver en grundig introduktion til den historiske udvikling af bæredygtigheds-begrebet i en undervisningskontekst.</p>

Højholt, A., & Pedersen, T. R. (2021). *Håbets og handlingens pædagogik – undervisning i verdensmål og bæredygtighed*. Hans Reitzels Forlag.

Illeris, K. (2016). Læring i bæredygtighed - et opgør med konkurrencestaten. Livet efter væksten - samfundsvisioner i en omstillingstid. J. Holten-Andersen, M. H. Richter, A. G. C. J. Jensen et al., Hovedland.

Kemp, P. (2005). *Verdensborgeren – som pædagogisk ideal*. Hans Reitzels Forlag.

Klafki, W. (2002). *Dannelsesteori og didaktik - nye studier* (2 ed.). Aarhus: Klim. Epokale Nøgleproblemer.

KVAN – Tidsskrift for læreruddannelse og skole. (2019). Bæredygtighed, (115), december 2019

Larsen, N. (2023). *Bæredygtig udvikling og professionsdidaktiske nedslag*. VIA University College. Gratis download. <https://www.via.dk/forskning/innovation- og entreprenørskab>

Madsen og Lysgaard, J. (2020). *Bæredygtighed i folkeskolen og de frie grundskoler*. I Lysgaard, J. og Jørgensen, N. (red). (2020).

Målgr.: Undervisere og studerende. Bogens kapitler lægger op til dybere forståelse for feltet, inspiration for mennesker på rejsen og håb for handling. Kapitlerne kan læses for sig. Kapitler er organiseret i 3 dele: 1) viden om verdensmål og bæredygtighed 2) bæredygtighed i skolen 3) handlingsorienteret didaktik.

Målgr.: Undervisere og studerende. Bæredygtighed har et lokalt, regionalt og globalt perspektiv. Kemp taler for verdensborgeren som et globalt dannelsesideal.

Målgr.: Undervisere på professionshøjskoler: Kapitel 7 handler om undervisning for bæredygtig udvikling på læreruddannelsen ved UCL: Ruge & Kristensen (2023).

<p>Bæredygtighedens pædagogik. Frydenlund Academic.</p> <p>Ramsgaard, M. B., m.fl. (red). (2022). <i>Mulighedernes didaktik</i>. Frydenlund.</p> <p>Rubow, C. (2022). <i>Indendørsmenneskets natur</i>. Aarhus Universitetsforlag.</p> <p>Thunberg G. (2022) Klimabogen. Politikens Forlag.</p> <p>Wolfsberg, A., Hansen, M.S. (2021). <i>Bæredygtig pædagogik i skolen</i>. Liv i skolen. Nr. 4. 23. årgang.</p>	<p>Målgr.: Undervisere og studerende. Thunberg har inviteret en række førende forskere, eksperter, aktivister og forfattere om at bidrage til et kompendium af viden om klimakrisen med håb og demokratisk handling som perspektiv.</p>
<p>Journalistiske tekster:</p> <p>Niels Larsen, fx: https://blog.folkeskolen.dk/afrika-blog-dannelse-og-baeredygtighed/etik-og-baeredygtig-dannelse/234170</p> <p>Lysgaard og Laugesen: https://emu.dk/grundskole/paedagogik-og-didaktik/didaktiske-tilgange/uddannelse-baeredygtig-udvikling-udfordringer</p> <p>fx podcast om Børn af Solen fra dagbladet Information</p>	
<p>Juridiske tekster:</p>	

<p>Uddannelses- og Forskningsministeriet (2023). <i>Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen. BEK nr. 374 af 29/03/2023.</i> Lokaliseret d. 22. maj 2023 på https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/374</p> <p>Uddannelsespartnerskaber for UBU (2022). <i>På vej mod uddannelser for bæredygtig udvikling</i> https://verdensmaalene.cdn.prismic.io/verdensmaalene/0f0df43a-2e4a-463e-bc4d-5af1330bf793_UBU_rapport_sept22.pdf</p>	
<p>Primære kildetekster:</p> <p>The Intergovernmental Panel on Climatechange (IPPC) AR6 Assessment Report 2023</p> <p>Steffen, W., Rockström, J., Richardson, K., Lenton, T. M., Folke, C., Liverman, D., ... & Schellnhuber, H. J. (2018). Trajectories of the Earth System in the Anthropocene. <i>Proceedings of the National Academy of Sciences</i>, 115(33), 8252-8259. LINK</p>	<p>Målgr.: Undervisere og studerende. Rapporter med basisviden om status for klimaforandringerne, der kan anvendes til undervisning. Klimaprofessor på SDU, Sebastian Mernild er hovedforfatter på 2023 rapport. Se mere her</p> <p>Målgruppe.: Undervisere og studerende. Artiklen redegør for de grundlæggende dynamikker og problemstillinger vedrørende teori om planetens 'tipping points' og menneskets muligheder for at påvirke udfaldet af dette.</p>
<p>Andet – online platform</p> <p>Forum for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling, RCE Danmark: https://rce-denmark.dk/</p> <p>EMU Uddannelse for bæredygtig udvikling:</p>	

<https://emu.dk/grundskole/paedagogik-og-didaktik/didaktiske-tilgange/uddannelse-baeredygtig-udvikling-udfordringer>

UNESCO verdensmålsskoler:

<https://www.unesco.dk/uddannelse/unesco-verdensmaalsskoler>

Concito, Danmarks grønne tænketank: <https://concito.dk/>

Stockholm Resilience Centre, Stockholm University:

<https://www.stockholmresilience.org/>

Klima ambassaden: <http://sustainable.dk/folkeskole/>

EMU Verdensmål I undervisningen <https://emu.dk/verdensmaal>

EMU øko-skoleledelse: <https://emu.dk/verdensmaal-i-undervisningen/verdensmaal-i-ledelse-og-organisation/oekoskoleledelse-om-hvordan>

UNESCO Education for Sustainable Development:

<https://www.unesco.org/en/education-sustainable-development>

Målgr. Undervisere og studerende: UNESCO: oversigt over verdensmåls-skoler, undervisning i vand og klima, forskellige alderstrin og fag oma.

Målgr. Undervisere og studerende: Concito: Beskrivelse af gratis undervisningstilbud om klima og bæredygtighed.

Baggrundsviden med bl.a. temaside om planetary boundaries oma.

Målgr.: Undervisere og studerende: Forskellige artikler med forslag til undervisning i grundskolen. Eksempelvis: Ruge, D (2022) [Verdensmål i praksisfaglig undervisning](#). Elevers deltagelse i bæredygtig skolemadsordning.

Økoskoleledelse: Om hvordan skoler forbindes til verden

Portal til UNESCO dokumenter, redegørelser m.m.